

Hukukî Bilgiler Mecmuası

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

GAD FRANKO MİLÂSLİ

Adres : Galata, Bahtlıyar han Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon : 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonmanı posta ücretile beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRİ ZELLİQ VE MAHDUMU BASİMEVİ

1939

İcra ıslâhatı

İsviçreli icra mütahasssının raporu hakkında İstanbul Baro mecmuasının 939 senesi yedinci ayına ait nüshada bazı düşüncelerini ileri süren sayın bay Ahmet Refik Gorbun'un yazılarını okudum. Müsaadelerine güvenerek bu düşüncelere ilâveten bazı maruzatta bulunmak istediğim cihetle afivlerini dilerim.

İcra dairelerinde hergün eksik olmıyan şikâyetlerin önüne geçilebilmek üzere yüksek Adliye Bakanlığı İsviçre gibi medeniyeti âlemşümul olan bir mahalden profesör celbile tetkikine lüzum görmüş ve profesörün gezdiği İstanbul, İzmir, Ankara, Ödemiş, Beykoz, Üsküdar ve sair icra daireleri dosyaları üstünde görebildiği vaz'iyete ve bazı mahaller Baro ve Ticaret odalarının dileklerini nazara alarak raporunu tanzim etmişti ki usul ve talimatnameye muhalif eksiklik hakkındaki işaretleri adliye Müfettişlerimizin hergün gördükleri hadiselere başka birşey değildir. Maksat, bu muamelâtı daha seri bir hale getirerek para almak ve vermek için halkın vaktinin saatlarla ziyana sebep olmamak ve halkın mevzuattan müşteki bulunduğu maddelerin ne yolda tadili icab eylediğini anlamaktır. Nitekim muhterem üstat makalelerinde (kolaylık, çabukluk, kat'ilik) mefhumlarla az masraf ihtiyarı suretile işin başarılabilmesi usulünün teklif edilmesi lâzımgeleceğine işaret etmişlerdir.

Evvelce takdim eylediğim maruzatımı havi dilekçemde de işaret ettiğim üzere icra dairelerinden şikâyet edilmemesi yolunu tamamen bulmak imkânsızdır. Zira, cebri muamelâtı kanuniye taraflardan birini gayri memnun bırakacağından yetişir ki yapılmış işlerde kanuna muhalif muamelelere tesadüf edilmiş olmasın.

Teşkilât hazıramız, mevcut kanun çevresinde bu işin başarılmamasına kâfi olduğu kanaatını bir kere daha arzetmekle beraber sempatik usulün vaz'i matlup olan süratin icrasına kâfi ve kanunun zaten muayyen olan müeyyedelerinin takdirini tatbik edecek hükkâma terk ve beş on maddeyi geçmiyen bazı ahkâmın tadili şikâyete sebep olan vaz'iyetin önüne geçilmiş olmasına kâfidir.

Muhterem misafirimiz Dr. Hans Lehman'ın her dairede geçirdiği müddet nazara alınırsa şahsî şikayetler esbabının nede doğmuş olduğunu ve memleketin vaz'iyeti ictimaiyesi itibarile ne gibi ahkâmın tadili lâzım geldiğini tamamen tayin etmeğe kâfi olmadığı kanaatındayım.

Rapor biri tesrii muamelâta ve diğeri de bazı ahkâmın tadiline mütedair olarak iki kısım mütaleayı camidir.

Yüksek bakanlığın behemehal zabıtnamelere pul ılsakı iktiza edeceği yolunda sebk eden tekliflerine karşı birkaç sene evvelisi uzun uzadıya tafsilat verilmek suretile bu işleri hem muamelâtın, halkı bekletmek gibi gecikmesine ve hem de birkaç memurun bununla meşğul olmasına sebep olacağından bahisle cevaplandırılmıştır. Talimatnameye ahiren düşürülen kayıt ile bu iş bir mecburiyet haline girdikten sonra dört beş memur bu işe tefrik edildiği halde yine pul kaçırlmasından kurtulunmamıştı. Şu halde profesörün raporunda sürati muameleyi intaç etmek üzere gösterdiği alınan harçların kayıt usulü daha makul düşünülmüş bulunuyor. Bir pulun evvelce yapıştırılmış olduğu yerden sökülerek yeni bir evraka ılsakı imkânı muhtemel fakat evvelce alınıp hasılâta kaydedilen ve her ay nihayetinde Maliyeye resmi makbuz mukabilinde yatırılan harcın bir yeni dosyaya tekrar sene, ay ve taraflar isimleri gösterilmek suretile kaydı imkânsızdır. Matlup olan cihet teftişatta harçların kanuna muvafık alınıp alınmadığı yeknazarda anlaşılabilmek ise hasılât tarih ve numarası ile dosyasına kaydedilen bir harcın bu defterin mukayyet sene ve tarihli yevmiyesine bakmakla anlaşılacağı gibi her nevi harca ait pulların o ayın nihayetinde toplanmış bedelleri mukabili mubayaa edilerek defteri nihayetine ılsak ve ibtali ile de bu iş kanunî şekilde neticelenmiş olurki bunda ne bir sui istimal ve ne de muamelenin her gün ve saatte teftişine mani bir hal mevcut değildir. Her günün hasılâtı o günün tatil saatinde defter mahsusunda bağlanup yekûn edileceğine göre defterine geçirilmiyen ve kasasında mevcut görülmeyen harç miktarının zimmete terettüp edeceğinde şüphe kalmaz.

Hasılâtın posta ile alacaklılarına irsali profesörün ikinci tekliflerini teşkil etmektedir. Filhakika bir alacaklıye paranın isali ciheti

Devletin halka karşı vazifesi olan otoritelere muvafık düşeceğinde nazariyat itibarile kimsenin itirazı olamaz. Acaba postahaneden para almak icra dairesinden para almaktan daha kolay mıdır ?

İsviçrede bu usulün ne yolda tatbik edilegeldiğini bilmediğim için burada fazlâ mevzuubahis edemiyeceğim. O şahsın mahalle mümessilinden resimli vesika alması ve zabıtaya tasdik ettirilmesi ve 15 kuruşluk bir de pul yapıştırılması ve müddetinde mevridine iadesinden mükaddem müracaatın vukubulması gibi usulü mukayyede herhalde icra muhasebesinden para almaktan kolay birşey olmadığını gösterdiği gibi behemehâl bir şahsın taksite merbut veya haczen istifa edilegelen alacağını almak üzere muamelenin nihayetine kadar o beldede kalmasına mecburiyeti yoktur. Şahsî vaziyetinden, ticarî noktadan veya sair ahvalden dolayı bir tarafa gidip gelmek için aradan aylar veya seneler geçen bir alacaklının istifa kılınmış alacağı icra veznesinde şahsî hesabına kayıtlı durur ve müracaatında usulüne tevfi kan da verilir. Yalnız malûl ve icranın bulunduğu mahalla gele miyecek kadar hastalıklı olanlara ve mücbir sebeble bir vekili kanunî de tayininden aciz bulunanlara usulü dairesinde getirecekleri vesaika tevfi kan tahsildar marifetile yedlerine paralarının isali elbette halkı memnun birakacak muamelattan birini teşkil ederki bunun içinde talimatnameye bir kaydın ilavesi icab eder. Aksi halde icra dairesinin her esbabı matlup alacağı tahsil edildikce namına postaya tevdi etmesi ve müddeti zarfında müracaat vukubulmamasından naşi iadesi ve tekrar ahzile usulen kaydı her icra memur ve muhasebelerinin zaten yetişemedikleri muamelelerin kesretini ve hem de posta idarelerinin fazla meşğul olmalarını intaç edeceğinden faide yerine mazarrat vücudu evleviyettir.

Usule müteallik muameleleri şimdilik burada keserek gelecek yazımda daha izah etmekle beraber Profesörün ahkâmı mevzua hakkındaki işareetlerinden de bahsedeceğim.

Adalar Sulh Hâkimi

Halid Korkut